

Revidert, mai 1994

FORSKRIFT OM SKOGBEHANDLING OG SKOGSDRIFT FOR SKOG- OMRÅDER I OSLO OG NÆRLIGGENDE KOMMUNER (MARKA)

Fastsatt ved Kgl. res. av 2. april 1993 med hjemmel i § 17 b i Lov om skogbruk og skogvern av 21. mai 1965 (skogbruksloven) med senere endringer. Endret av Landbruksdepartementet 16. februar 1994, med hjemmel i forskriftens § 8-6.

UTFYLLENDE RETNINGSLINJER FOR PRAKTISERING AV FOR- SKRIFTENS BESTEMMELSER

Gitt av Landbruksdepartementet 25. mai 1993 med hjemmel i § 8 i Forskrift om skogbehandling og skogsdrift for skogområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka). Revidert i mai 1994.

Forord

Forskrift om skogbehandling og skogsdrift for skogområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka) ble fastsatt 2. april 1993. Den trådte i kraft 1. juni 1993, og erstattet forskrift med samme navn, fastsatt 23. september 1983. På grunn av omorganisering av den statlige landbruksforvaltningen ble forskriften endret av Landbruksdepartementet 16. februar 1994.

I forbindelse med fastsetting av forskriften i 1993 utformet Landbruksdepartementet utfyllende retningslinjer for praktisering av forskriftens bestemmelser. Disse retningslinjene er nå revidert. Både den reviderte forskriftens bestemmelser og de reviderte utfyllende retningslinjer er samlet i dette heftet, som erstatter tilsvarende hefte utgitt 25. mai 1993.

Departementet har ikke gitt utfyllende retningslinjer til alle bestemmelser i forskriften. Departementet vil fortløpende vurdere innholdet i de utfyllende retningslinjer.

I forbindelse med forvaltning av forskriftens bestemmelser om godkjenning av skogbruksplaner (§ 2-2), meldeplikt for foryngelseshogst (§ 4-3) og skogsveger (§ 6-1) har departementet utarbeidet egne skjemaer. Ved søknad om hogst i foreslått verneområde brukes samme skjema som ved melding om hogst. Skjemaene er gjengitt bakerst i dette heftet.

Departementet vil i 1994 etablere et system for resultatkontroll i Marka. Dette opplegget (se skjema for melding om hogst og søknad om godkjenning av plan) utformes med sikte på å evaluere samarbeidsrutiner, avdekke konflikter mellom skogbruk og andre interesser og å klarlegge resultatene av skogbrukets miljøtiltak. Kommunen skal gi rapport til Fylkesmannen ved årets slutt. Fylkesmannen skal videre gi en samlet rapport til departementet.

Departementet vil for øvrig minne om at forskriftens virkeområde ikke ble endret i forbindelse med revisjonen. Forskriftsgrensen avviker fra planvedtektsgrensen (Markagrensen) langs flere strekninger. Departementet tar sikte på å revidere forskriftsgrensen i 1994.

Landbruksdepartementet, mai 1994.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1-1 (formål)

Formålet med denne forskrift er å sikre at utøvelse av skogbruk i Marka bidrar til å bevare og utvikle områdets kvaliteter knyttet til friluftsliv, naturmiljø, landskap, kulturminner og vannforsyning.

Skogbruksloven pålegger skogbruket å ta hensyn til naturmiljø og friluftsliv ved utøvelse av skogbehandling og skogsdrift. Skogbrukslovens § 17 b gir dessuten hjemmel til å fastsette forskrifter for skogbehandling og skogsdrift for

områder av særlig verdi for naturvern og friluftsliv, som kan inneholde mer vidtgående restriksjoner enn loven ellers hjemler adgang til. Markaforskriften er fastsatt med hjemmel i denne bestemmelsen. Forskriften utdypet og presiserer skogbruksloven, og pålegger den enkelte skogeier å bevare og videreutvikle Markas verdier gjennom en variert og stedstilpasset skogbehandling.

§ 1-2 (virkeområde)

Forskriften omfatter følgende skogområder uten hensyn til eierforhold:

Kjekstadmarka, Vestmarka, Krokskogen, Bærumsmarka, Nordmarka, Lillomarka, Romeriksåsene, Gjelleråsmarka, Østmarka, Sørmarka og Svartskog.

Grensene er inntegnet på kart i målestokk 1: 75 000, jfr. Kgl. res. av 3. juni 1977. Ved omdisponering av arealer til annet enn skogmark justeres virkeområdet automatisk. Kartet er utlagt i, og kan fåes ved henvendelse til, følgende kommuner:

Røyken, Lier, Hole, Ringerike, Jevnaker, Lunner, Asker, Bærum, Oslo, Nittedal, Nannestad, Gjerdrum, Skedsmo, Lørenskog, Rælingen, Enebakk, Ski og Oppegård.

Kapittel 2. Skogbruksplanlegging og godkjenning av skogbruksplaner

§ 2-1 (generelt om skogbruksplanlegging)

Denne forskrifts formål og bestemmelser skal legges til grunn ved skogregistrering og ved utarbeidelse av skogbruksplaner.

Planleggingen skal ta utgangspunkt i Markas skog- og miljøverdier, såvidt mulig uavhengig av eiendomsgrenser.

Skogbruksplanleggingen skal skje i henhold til gjeldende regler.

Takstopplegget ved område- takster og enkelttakster i berørte kommuner skal utformes slik at de endelige skogbruksplanene er tilpasset markaforskriftens bestemmelser om

skogbehandling og skogsdrift. Dette innebærer at forskriftens bestemmelser om flatestørrelse, foryngelsesmetoder, lauvinnblanding m.v. skal legges til grunn ved utforming av behandlingsforslagene for de enkelte bestand på en eiendom.

Selv om skogbruksplanenes behandlingsforslag og råd om miljøhensyn skal knyttes til det enkelte bestand er det helt nødvendig å legge et helhetlig syn til grunn for planleggingen og miljøhensynene, slik at man også ivaretar de miljøverdier som strekker seg ut over det enkelte bestand. I mange tilfelle kan dette medføre at tilpasninger må skje på tvers av eiendomsgrensene. Utforming av behandlingsforslag for bestand inntil eiendomsgrenser krever derfor kunnskap om skogtilstanden og miljøverdier i tilgrensende bestand på naboeiendommer. Fragmentering (oppsplitting) av områder med gammelskog (flatehogst i hogstklasse IV og V) kan ha betydning for dyre- og plantearters spredningsmuligheter, og det vil derfor være nyttig å basere skogbruksplanleggingen på kunnskap om dette.

Fylkesmannen skal ved planlegging og godkjenning av områdetaksten samt ved praktisering av tilskuddsregelverket påse at takstopplegget er utformet slik at de nødvendige flerbrukselementer registreres, og at annen relevant miljøinformasjon legges til grunn for planleggingsarbeidet. Fylkeskommunens kulturetat og kommunal miljøinstans skal gis anledning til å bidra i arbeidet med å forberede takstopplegget. Disse instansene kan bl.a. bidra med egne data om natur- og kulturverdier i takstområdet. De vil også kunne ha synspunkter på hvilke flerbrukselementer som bør registreres, og på hvordan hensyn til miljøverdier bør utformes i de endelige behandlingsforslagene. Ulike frivillige organisasjoner sitter inne med opplysninger av verdi for planarbeidet, og kan derfor gi nyttige bidrag til dette.

§ 2-2 (godkjenning av skogbruksplaner)

Eiere eller brukere av skogeiendommer i Marka kan søke kommunen om godkjenning av skogbruksplan. Slik godkjenning innebærer at kommunen gir forhåndstillatelse til foryngelseshogst som utføres i samsvar med godkjent plan, jfr. § 4-3.

Vedtak om godkjenning skal angi hvilket tidsrom godkjenningen gjelder for, og kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av tiltak.

Dersom skogoppsynet finner at skogbehandlingen ikke skjer i samsvar med godkjent plan, kan godkjenningen trekkes tilbake av godkjenningsmyndighet eller overordnet instans med umiddelbar virkning (jfr. også § 8-4). Godkjenningen kan dessuten trekkes tilbake ved omfattende skogskader som forandrer skogtilstanden, eller når andre særlige grunner tilsier det.

Som et ledd i arbeidet med å effektivisere miljøarbeidet og saksbehandlingen knyttet til Markaforskriften er det utformet et opplegg der godkjenning av skogeiernes hogstplaner skjer gjennom godkjenning av de deler av skogbruksplanen som omfatter de nærmeste års avvirking.

Søknad om godkjenning av skogbruksplan sendes kommunen på eget skjema.

Søknaden skal normalt behandles innen 6 uker.

Som vedlegg til søknaden skal følge:

1. *Bestandsliste med behandlingsforslag og opplysninger om flerbrukselementer*
2. *Kart med avmerking av hogstlokaliteter og utdriftstrasé (der dette er vurdert)*

Som supplement til bestandsliste bør det gis opplysninger om hvordan miljøverdiene skal ivaretas, i den grad dette ikke går fram av behandlingsforslaget.

Kommunen kan sette betingelser for godkjenning av skogbruksplaner. Dette kan f. eks. omfatte hogstmetoder, flatestørrelse, traseér for driftsveger m. v. Det kan ikke settes betingelser som vil være til hinder for regningssvarende drift av eiendommen, jfr. skogbrukslovens § 1.

Kommunen kan også nekte godkjenning. Som et ledd i saksbehandlingen skal skogeieren gis anledning til å fremme en alternativ plan dersom den opprinnelige plan ikke godkjennes.

Vedtak om godkjenning skal angi hvilket tidsrom godkjenningen gjelder for. Inntil det er høstet erfaring med godkjenning av skogbruksplaner kan det være hensiktsmessig at godkjenningsperioden ikke overstiger 5 år.

Godkjent skogbruksplan er ikke til hinder for at foryngelseshogster meldes som enkelttiltak (jfr. § 4-3), i den grad uforutsette omstendigheter gjør det nødvendig å fravike planen. Ved innmelding av planer som omfatter flere års avvirkning kan det meldes inn arealer som samlet sett representerer et avvirkningskvantum som overstiger det kvantum som skal avvirkes. På denne måten kan man kombinere nytten ved langsiktig planlegging med behovet for fleksibilitet og sikkerhet mot uventede situasjoner.

Gjennomføring av tiltak (foryngelseshogst), som ikke inngår i godkjent skogbruksplan, er å anse som brudd på forskriften, med mindre disse hogsttiltakene er innmeldt i henhold til forskriftens § 4-3 før hogsten gjennomføres.

Kapittel 3. Generelt om skogbehandling

§ 3-1 (mål)

Det er et mål at skogens økologiske mangfold og funksjoner bevares. Dette innebærer at skogbehandlingen skal tilpasses forholdene på voksestedet og at variasjon skal tilstrebes med hensyn til treslag.

Av hensyn til artsmangfold og variasjon bør undervegetasjon samt døende og døde trær inngå som elementer i skogen. Der det er mulig skal det tilstrebes et fleretasjet skogbilde med en betydelig andel lauvtrær og buskvegetasjon.

Det skal vises særlig hensyn til friluftslivet ved skogbehandling og skogsdrift.

Skogbehandlingen skal bidra til at kulturminnene bevares og at deres egenart fremheves.

§ 3-2 (halvøyer, øyer, spesielle forekomster)

Ved avvirkning på halvøyer, øyer og i lavproduktive områder på koller, åsrygger, rabber og berghamre skal skogbildet opprettholdes. Dette gjelder også områder med fuktskog og sparsomt tresatte myrområder.

Hule trær, enkelte tørre bar- og lauvtrær og grupper av slike, forekomster av einer og barlind, holt av edellauvskog og særpregede trær skal bevares.

Disse bestemmelser skal ivareta landskapsverdier og økologiske funksjoner knyttet til karakteristiske områder og elementer i Marka.

§ 3-2, 1. ledd understreker at skogbildet skal bevares i endel områder. Dette må legges til grunn ved utforming av hogst-inngrep slike steder.

I 2. ledd gis det pålegg om at bestemte naturelementer skal

bevares. Bestemmelsen skal ikke være til hinder for ordinær skjøtsel av større sammenhengende områder med edellauvskog.

§ 3-3 (*kantsoner*)

Kantsoner har en rekke økologiske funksjoner og tjener flere formål knyttet til friluftsliv, naturmiljø og landskap. Skjøtsel og hogst i slike soner mot veger, stier, elver, bekker, vann, myr, fuktskog og innmark skal skje med sikte på å ivareta disse funksjoner og formål.

Kantsoner omfatter både overgangssoner mellom ulike naturtyper og arealer som utgjør et skille mellom f. eks skogsmark og veger, stier, løyper m. v.

Kantsonene har stor økologisk betydning, og tjener mange

forskjellige formål. De er bl.a. viktige oppholdsområder for dyr og fugler. Vegetasjonssammensetning og -etasjering danner grunnlaget for flere arters eksistens, og økologisk sett utgjør sonene et grunnlag for skogens artsmangfold. Kantsonene kan dessuten bidra til å fremheve spesielle landskapsmessige verdier, begrense innsyn, verne bakenforliggende skog og fremme opplevelsesverdier.

Ved skogbehandling skal kantsonenes egenskaper bevares. Dette innebærer at man ved hogstingrep både må vurdere kantsonenes bredde og hvilke trær og busker som må spares for å bevare en funksjonell randsoner.

§ 3-4 (*opprettholdelse av arters levevilkår*)

Ved skogbehandling og skogsdrift i områder med spillplasser for storfugl, reirtrær for rovfugl og kjente lokaliteter med sårbare eller truede arter skal det legges særlig vekt på at artenes levevilkår opprettholdes. I slike områder skal gjennomføring av skogbruks tiltak ikke skje i de perioder av året aktuelle dyre- og fuglearter er spesielt sårbare overfor forstyrrelser, jfr. utfyllende retningslinjer.

Det skal legges vekt på at biologisk mangfold opprettholdes. De enkelte arter har svært ulike krav til levevilkår og hensynet til alle arter kan vanskelig fanges opp i en forskrift. Generelt sett vil artenes levevilkår bli tilfredsstillende ivaretatt gjennom et variert og stedstilpasset skogbruk basert på skogstrærnes og skogvegetasjonens krav til vekstforhold. Enkelte arter er imidlertid mer hensyns-

krevende enn andre, og enkelte arter er av forskjellige grunner direkte truet. Dersom det er kjent at det finnes truede eller sårbare arter i et område er det skogeiers plikt å ta hensyn til disse ved hogst og skjøtsel av skogen. Kommunen skal i forbindelse med behandling av melding om avvirkning og ved godkjenning av skogbruksplan gi de pålegg som er nødvendige.

Følgende retningslinjer skal legges til grunn for skogbehandlingen:

Avvirkning i tilknytning til leikplasser for storfugl

Skogbehandlingen i tilknytning til storfugl vil oftest være lokalitetsavhengig. De fleste leikene ligger i furu- og barblandingsskog på middels og lav bonitet, mens enkelte kan være lokalisert i eldre en-etasje granskog på høy bonitet. Sammen med leikens terrengmessige plassering vil derfor skogtype og skogtilstand være bestemmende for hvordan hogst bør utføres.

Ved avvirkning på leikplasser har forskningen kommet til at det ikke bør hogges flater som er større enn 1-2 daa. Ved avvirkning utenfor leikplassen kan skogbehandlingen være mer fleksibel, men det skal legges vekt på at storfuglens dagområder bevares. Dette innebærer at man bør prioritere småflatehogst og gjennomhogst, i et område med radius 500-600 m fra leiksentrum. Flater med større areal enn 7-8 daa bør unngås innenfor dette området, og beitetrær skal bevares. På denne måten kan man sikre et tilstrekkelig innslag av eldre skog (omlag 50 %) i området rundt leiken. Skogsdrift skal ikke foregå i perioden 10. april til 15. mai.

Rovfugl og hakkespetter

Skogbehandling og skogsdrift omkring kjente reirtrær for rovfugl skal ta hensyn til artenes biotopkrav. Generelt sett ivaretas rovfuglens krav til leveområde ved at det i en sone på ca. 100 meter omkring reirtrær legges vekt på å opprettholde skogbildet. Dette innebærer at eventuell avvirkning skal skje ved småflatehogst og gjennomhogst. Også ubenyttede reir bør bevares fordi enkelte arter, f.eks. hønsehauk, alternerer mellom flere reirplasser. Skogbrukstiltak skal normalt ikke foregå i dette området i perioden 10. april til 20. juni.

For spetter og andre hullrugere er tilgang på osp og døde/døende trær viktig. Trær med hakkespetthull skal bevares. Ved flatehogst/bestandspleie bør det spares et tilstrekkelig antall osper i ulik størrelse. 1 osp pr. 10 daa er i denne sammenheng et minsteantall.

Sårbare og truede arter av insekter, sopp, lav og moser

Der det er dokumentert at sårbare og truede arter av insekter, sopp, lav og moser forekommer i større sammenhengende områder med eldre skog skal avvirkning fortrinnsvis foregå ved hogstformer som opprettholder skogklimaet. Mindre områder med døde/døende trær bevares urørt.

§ 3-5 (rydding av kvist og hogstavfall)

Etter ungskogpleie, tynning og foryngelseshogst skal bekker, elver, vann og myrer være tilfredsstillende ryddet for kvist og annet hogstavfall. Dette gjelder også vanlig benyttede stier, løyper og andre ferdselsårer, jfr. skogbrukslovens § 16, 3. ledd. Rydding skal skje snarest mulig etter avsluttet arbeid.

Kvist og hogstavfall i stier og løyper skaper problemer for fremkommelighet og ferdsel, hogstavfall på myrer er estetisk negativt, mens hogstavfall i vann og vassdrag både er et forurensningsproblem og et problem for fiskefaunaen. Forskriftens § 3-5 gir derfor klare anvisninger på plikten til å rydde etter avsluttet drift.

Departementet vil understreke viktigheten av at man i størst mulig grad forebygger og unngår unødvendige konflikter og irritasjonsmomenter i denne forbindelse. Mangelfull oppfølging av tilsvarende bestemmelse i tidligere forskrift har forårsaket vesentlige konflikter mellom skogbruket og friluftslivsinteressene. Problemene kan i stor utstrekning unngås ved at forskriftens bestemmelser alltid legges til grunn ved planlegging av arbeidet. Planlegging av felleretning og driftsveger er særlig viktig i denne forbindelse.

Hovedregelen er at rydding skal foretas snarest mulig. Normalt skal rydding være foretatt innen 1 måned etter at tiltaket er avsluttet. Etter vinterhogst skal rydding normalt være foretatt senest 15. juni.

Dersom det i forbindelse med skogsdrifter eller tiltak som strekker seg over flere driftssesonger er grunn til å vente at mangelfull rydding kan være til hinder for allmenhetens ferdsel, skal rydding gjennomføres selv om tiltaket ikke er endelig avsluttet.

Departementet finner grunn til å peke på at skogbruksmyndighetene gjennom praktisering av tilskudsregelverk og i forbindelse med resultatkontroll skal påse at rydding er tilfredsstillende utført.

Kapittel 4. Foryngelseshogst og foryngelsesflater

§ 4-1 (generelt)

Valg av foryngelsesmetoder skal skje etter en samlet vurdering av økologiske, miljømessige og driftsøkonomiske forhold. Frøtre- eller skjermstilling, småflatehogst, kanthogst eller gjennomhogst skal brukes i områder hvor betingelsene for naturlig foryngelse er tilfredsstillende.

Forhåndsgjenvekst og utviklingsdyktig ungskog skal spares, og der det er mulig skal det legges til rette for et rimelig lauvtreinnslag under og etter foryngelsesfasen.

Med foryngelseshogst menes hogst som tar sikte på å legge forholdene til rette for etablering av ny skog. Hvilke metoder som er mest anvendelige må vurderes ut fra lokale forhold, men departementet vil understreke at valg av hogstmetoder skal ta utgangspunkt i miljømessige, økologiske og landskapsmessige forhold, og at bruk av naturlig foryngelse skal prioriteres. Det er særlig grunn til å vektlegge variasjon i hogstmetoder i granskog.

Ved vurdering av betingelsene for naturlig foryngelse, jfr. 1. ledd, skal vegetasjonssamfunn, skogtilstand, lokalklimatiske forhold og økonomi legges til grunn.

Der det tas sikte på naturlig foryngelse kan det være aktuelt å gjennomføre ulike tiltak som tar sikte på å legge forholdene bedre til rette for spiring og etablering av en ny tregenerasjon.

Ved hogsttinngrep i gransumpskog og furumyrskog er det viktig å bevare skogbildet fordi disse skogtypene gir grunnlag for stort artsmangfold og er viktige oppholdsområder for fugler og dyr.

I 2. ledd gis det pålegg om å spare forhåndsgjenvekst og utviklingsdyktig ungskog. Dette er særlig viktig i forbindelse med flatehogst og kan bidra til å dempe uheldig flatevirkning. Av hensyn til fuglelivet skal det legges vekt på å spare osp der dette treslaget forekommer.

§ 4-2 (størrelse på hogstflater)

Størrelsen på foryngelsesflater skal begrenses og tilpasses landskapets former og linjer samtidig som en rimelig sikring av flatekanter legges til grunn for hogstføringen. I lier og dalsider bør flater fortrinnsvis ha størst utstrekning langs kotene.

I Gjelleråsmarka, Østmarka, Sørmarka, Svartskog, øvrige skogområder i Oslo, Asker og Bærum kommuner samt skogområdene i Nittedal vest for RV 4 bør flatestørrelsen ikke overstige 30 daa. Ved flatehogst i andre områder i Marka bør flatestørrelsen ikke overstige 50 daa. Ved utvidelse av eksisterende flater bør ikke summen av nye og eldre flater overstige henholdsvis 30 og 50 daa.

Areal hvor hele eller store deler av tresjiktet er avvirket, samt ungskog med gjennomsnittshøyde opp til 2 m regnes som flate dersom arealet er større enn 2 daa. Frørestillinger som omfatter areal over 2 daa vil følgelig være å betrakte som flate, mens arealer hvor det er gjennomført lukkede hogster ikke faller inn under dette begrepet.

Ved vurdering av gjennomsnittshøyden skal både lauv- og barskog legges til grunn. Ved vurdering av om et areal skal regnes som flate skal det legges vekt på helhetsinntrykket og om arealet har jevn, tilfreds-

stillende tresetting. Foryngelsesflate som grenser inn til tilfredsstillende tresatte arealer med gjennomsnittshøyde over 2 m skal ikke betraktes som utvidelse av eksisterende flate. Flater som gjennomskjæres av en vei skal oppfattes som en flate.

De angitte øvre grenser for flatestørrelser er retningsgivende. Der det er nødvendig med flatestørrelse utover de angitte grenser må dette vurderes i forhold til skogtilstanden og effektene av inngrepet i miljøsammenheng. Ved innmelding av planlagte flatehogster som overskrider de retningsgivende øvre størrelser må derfor skogeieren beskrive hvorfor dette anses nødvendig og hvilke tiltak som planlegges gjennomført for å dempe effekten av inngrepet.

Også flater under de angitte grenser kan gi uheldige miljømessige virkninger. Når hogstflatestørrelser måles på kart er det vertikalprojeksjonen av det aktuelle arealet som måles. I skrånende terreng, og i småkupert terreng, oppleves oftest hogstflater større enn de er målt til. I slikt terreng kan hogstflatene gi miljømessig uheldige virkninger, selv om arealet av flatene er innenfor de retningsgivende arealgrenser. Kraftledninger/kraftledningsgater kan også forsterke den negative miljømessige effekten av hogstflater.

Dersom det avdekkes forhold som tilsier at størrelsen på en flate kan ha u-

heldige miljømessige virkninger kan kommunen gi pålegg om begrensning av størrelsen eller pålegg om tilpasninger i forbindelse med hogstføringen. Det kan f. eks. være aktuelt å gi pålegg om gjensetting av urørte eller svakt gjennomhogde soner for å unngå landskapsmessig uheldige effekter av to naboflater. Bredden av slike soner må vurderes ut fra det formål sonene skal ivareta, fare for vindfelling m. v.

§ 4-3 (meldeplikt)

Foryngelseshogst skal meldes til kommunen senest 3 uker før tiltaket planlegges iverksatt. Tilbakemelding fra kommunen skal foreligge før tiltaket utføres. Meldingen skal gis på eget skjema. Dersom kommunen finner at foryngelseshogsten kan medføre vesentlige ulemper for friluftsliv, naturmiljø, landskap, kulturminner eller vannforsyning kan kommunen nekte hogst eller gi nærmere pålegg om hvordan hogsten skal gjennomføres.

Avvirkning som utføres som flatehogster, skjermstillinger, frørestillinger, småflatehogster og gjennomhogster er meldepliktig, mens tynning i yngre og eldre produksjonsskog, ikke omfattes av meldeplikt.

Forskriftens bestemmelse om meldeplikt skal ikke være til hinder for hogst av enkeltrær eller grupper av trær, der formålet er annet enn foryngelse

av skogen eller hvor slik hogst er ledd i undervisning/demonstrasjon. Det forutsettes at slik hogst har begrenset omfang.

Melding om foryngelseshogst sendes kommunen på eget skjema. Vedlagt meldingen skal følge:

1. Kart med avmerking av hogstlokaliteten og utdriftstrasé
2. Opplysninger om hvordan miljøverdiene skal ivaretas

Ved behandling av meldingen skal kommunen vurdere om hogstform, arealets størrelse og miljøtilpasninger ved tiltaket er i overensstemmelse med forskriften. Dersom det er grunn til å vente at tiltaket er konfliktfylt, skal kommunen ta de kontakter som er nødvendig for å belyse ulike sider ved tiltaket før det treffes vedtak.

Kommunen skal så snart som mulig gi skogeier tilbakemelding. Dersom hogsten ikke godkjennes (nektes) skal vedtaket begrunnes, og det skal vises til på hvilken måte tiltaket er i strid med forskriftens bestemmelser.

Godkjenning kan for øvrig også nektes dersom meldingen ikke gir tilstrekkelige

opplysninger om miljøkvaliteter knyttet til hogstlokaliteten eller dersom beskrevne miljøtilpasninger er utilfredsstillende.

Eventuelle pålegg om avgrensning av hogsten, hogstmetode eller særlige hensyn i hogstføringen skal baseres på skogtilstanden og eventuelle kjente miljøkvaliteter i området og skal inngå i tilbakemeldingen.

Godkjenningen skal gis for en periode som angis i godkjenningsvedtaket. Godkjent hogst som ikke gjennomføres innen den fastsatte godkjenningsperiode må meldes på nytt. Inntil det er høstet erfaringer med praktisering av meldeplikten kan det være hensiktsmessig at godkjenningsperioden ikke overstiger 2 år.

Ved sykdom, permisjon, ferie eller annet lengere fravær hos den som normalt behandler meldinger om avvirkning, skal kommunen påse at melding om foryngelseshogst kanaliseres til, og behandles av, andre med skogbruksfaglig kompetanse. Det vises i denne forbindelse til skogbrukslovens § 4, 3. ledd sammenholdt med § 5, 2. ledd i forskriften om delegasjon av myndighet m. v. etter skogbruksloven.

Hogst som ikke utføres i samsvar med melding og/eller de pålegg som er gitt på grunnlag av meldingen, er å betrakte som overtredelse av forskriften og kan gi grunnlag for anmeldelse eller annen reaksjon, jfr. forskriftens § 8-4 og skogbrukslovens § 52.

Kapittel 5. Skogkultur

§ 5-1 (etablering av ny skog)

Etablering av ny skog skal skje ved naturlig foryngelse der betingelsene for dette er tilstede, jfr. § 4-1.

I områder med ensartet granskog skal det legges vekt på å skape et variert skogbilde med stammevis og gruppevis innblanding av andre treslag. Det er derfor nødvendig å spare forhåndsgjenvækst av lauv der dette finnes.

Etablering av skog med fremmede bartreslag er ikke tillatt.

Stier, løyper, setervoller og andre innmarksarealer knyttet til plasser i Marka skal ikke tilplantes.

Bruk av mekaniserte markberedningsmetoder som lager sammenhengende striper eller plogforer er ikke tillatt uten etter særskilt tillatelse fra kommunen.

§ 5-2 (ungskogpleie)

Tiltak i ungskogpleien skal tilpasses forholdene på voksestedet og effektene i miljø-sammenheng. Det skal tilstrebes et lauvtreinnslag på minimum 10-15 %.

Sprøyting med plantevernmidler og gifthogging er ikke tillatt. På sterkt grasbundet mark og urterik mark kan det dispenseres fra denne bestemmelsen. Omsøkte tiltak skal behandles etter saksbehandlingsreglene i Forskrift om spredning av plantevernmidler i skog, fastsatt den 4. august 1987.

Forbudet mot sprøyting med plantevernmidler omfatter også bruk av ryggståkesprøyte.

Dispensasjon for bruk av plantevernmidler gis av kommunen. Ved vurdering av dispensasjonssøknader skal det legges vekt på nytten av tiltaket i forhold til de eventuelle miljømessige ulemper ved tiltaket. Av hensyn til friluftslivet skal dispensasjon ikke gis der mekaniske metoder er praktisk mulige og økonomisk forsvarlige.

For øvrig vises det til Forskrift om spredning av plantevernmidler i skog.

§ 5-3 (tynning og bestandspleie)

Ved tynningshogster og bestandspleie i yngre og eldre produksjonsskog skal det bevares et rimelig innslag av lauvskog. I barskogdominerte områder skal det legges vekt på å spare osp og andre lauvtrær som kan ha betydning som reir-lokaliteter.

Skjematiske tynningsmetoder skal unngås.

§ 5-4 (grøfting og tørrlegging av myr og fuktskog)

Grøfting og tørrlegging av myr og fuktskog er ikke tillatt. Denne bestemmelse omfatter ikke vedlikehold av eksisterende grøfter, grønning i forbindelse med godkjente veganlegg, jfr. § 6-1, og beredskapsgrønning (for å hindre forsumping ved hogst).

Kapittel 6. Skogsvegbygging og terrengransport

§ 6-1 (skogsveger)

Planer om bygging av nye, permanente skogsveger eller ombygging av eksisterende skogsveger skal behandles etter bestemmelsene i den til enhver tid gjeldende Forskrift om planlegging og godkjenning av skogsveger gitt i medhold av skogbrukslovens § 17 a.

Frivillige naturvern- og friluftslivsorganisasjoner skal gis anledning til å uttale seg før endelig vedtak treffes.

Intensjonene i denne forskrift skal legges til grunn ved behandling av vegplaner.

Paragrafen skal sikre at skogsvegbygging i Marka ivaretar hensynet til naturmiljø og friluftsliv, og at saksbehandlingen i vegsaker resulterer i skogbruksfaglige helhetsløsninger. Det vises for øvrig til Forskrift om planlegging og godkjenning av skogsveger.

For øvrig skal følgende retningslinjer legges til grunn for tillatelse:

- *Vegen skal tilpasses landskapets naturgitte linjer og former. Vegen skal så vidt mulig legges lavt i terrenget og i god avstand fra vann, elver, setervoller og større myrer.*
- *Vegens kurvatur skal avpasses etter terrengformene. I områder med variert topografi må det legges vekt på en smidig linjeføring. Lange, rette vegstrekninger skal unngås.*
- *Ved vegens utforming, særlig i utsatte lisider, skal det legges vekt på å unngå store skjæringer og fyllinger. Det skal skapes en naturlig og jevn overgang mellom veg og sideterreng.*
- *Det skal ryddes opp etter anleggsarbeidene. Fyllinger, skråninger og massetak skal jevnes og steinfyllinger påføres jord. Det skal legges vekt på å etablere en naturlig vegetasjon i skråninger o. l., om nødvendig ved tilplanting eller såing med egnet plante- eller frømateriale.*
- *Vegen skal såvidt mulig legges i god avstand fra stier og løyper der disse ikke kan legges om uten vesentlige ulemper. Hvor vegen krysser merkede stier eller løyper, skal det legges til rette for gode krysningsmuligheter. Der slike krysningspunkter ikke omfattes av avtaler mellom skogeier og løypeansvarlig bør høye brøytekanter fjernes og sandstrøing søkes unngått.*
- *Det skal vises varsomhet ved hogst inntil nylagte veger slik at skog som kan tjene til å skjule anlegget ikke fjernes unødige. Dette er særlig viktig der vegen ligger i lisider.*
- *Når vegen krysser fiskeførende elv, bekk, eller sund, skal det sørges for at fiskens gang ikke hindres.*

Det vises også til "En veileder i skogsvegbygging med miljøhensyn", Landbruksdepartementet 1991.

Departementet vil for øvrig understreke at frivillige organisasjoner skal gis anledning til å uttale seg. Det er skogoppsynets ansvar å sørge for at hensiktsmessige rutiner for informasjon, befaring og saksbehandling etableres. Det skal foretas ferdigbefaring av veger, der de som har uttalt seg i saken gis anledning til å delta.

§ 6-2 (terrengtransport)

Under transport utenfor permanente skogsveger skal det legges vekt på å unngå terrengskader som virker skjemmende og som kan forårsake erosjon og avrenning.

Stier, løyper samt hesteveger av kulturhistorisk interesse skal ikke benyttes som kjøretrasé for terrenggående maskiner der det er praktisk mulig å unngå dette. Unntatt er stier og løyper som er lagt i kjøretraséer opparbeidet for maskinell skogsdrift.

Sjenerende og skjemmende terrengskader skal utbedres snarest mulig etter avsluttet drift eller om nødvendig etter hver sesong. Dette gjelder også terrengskader som medfører fare for erosjon og avrenning.

Mindre inngrep i terrenget, for eksempel fjerning av stubber, enkeltstående større steiner eller mindre sprengningsarbeider i fjell for å tilrettelegge forholdene for terrengtransport, er tillatt.

Spesiell varsomhet skal utvises ved stier og ferdselsårer av kulturhistorisk interesse.

Utbedring av terrengskader skal så langt det er mulig bidra til å gjenopprette terrengets opprinnelige utseende og karakter.

Dersom det oppstår tvil om et inngrep i terrenget faller utenfor rammene av 4. ledd, skal skogoppsynet i sin vurdering legge vekt på om tiltaket har resultert i en permanent transportåre eller om det gjennom tiltaket er oppstått permanente terrengskader av betydning for naturmiljø og friluftsliv.

Departementet vil peke på at kjørespor og andre terrengskader gir grunnlag for vesentlige konflikter mellom skogbruk og friluftslivsinteresser. Det er derfor grunn til å innskjerpe praktisering av forskriftens bestemmelser på dette feltet.

Kapittel 7. Spesielle forhold

§ 7-1 (sykdom og skade på skog)

I skog der det har oppstått eller er fare for alvorlige sykdommer eller skade skal det straks meldes fra til kommunen dersom det er nødvendig med tiltak som ikke er forenlige med intensjonene i denne forskrift, jfr. den til enhver tid gjeldende forskrift om skoghygiene gitt i medhold av skogbrukslovens § 28.

Fylkesmannen treffer avgjørelse.

Når kommunen mottar melding om at det har oppstått eller er fare for alvorlige sykdommer eller skader på skogen, og det er sannsynlig at eventuelle mottiltak vil kunne berøre Markaforskriftens bestemmelser, skal kommunen uten opphold orientere Fylkesmannen om situasjonen og om nødvendige tiltak som krever dispensasjon fra forskriften.

§ 7-2 (gjennomføring av skogbrukstiltak i særskilt område)

I særskilte områder, fastsatt av Landbruksdepartementet og avgrenset på kart, skal skogbrukstiltak bare foregå i samsvar med plan fastsatt av fylkesmannen.

Paragrafen tar sikte på å regulere skogbehandling og skogsdrift i større områder hvor miljøverdiene er dokumentert og konkretisert.

Bestemmelsene etter denne paragraf må ikke oppfattes som en erstatning for landskapsvernområder etter

naturvernloven. Skogbehandling og skogsdrift i områder fastsatt med hjemmel i § 7-2 i forskriften, kan ikke pålegges restriksjoner utover regningssvarende drift. I enkelte områder er det imidlertid behov for at skogoppsynet og miljøvernmyndighetene i fellesskap utdyper og konkretiserer skogbrukets miljøopp-gaver. Dette kan skje ved at de områdespesifikke miljøkvalitetene, sammen med skogtilstanden, legges til grunn for retningslinjer knyttet til skogbehandling og skogsdrift, og at mål og forvaltningsprinsipper konkretiseres i et eget plandokument.

Departementet fastsetter hvilke områder paragrafen skal gjøres gjeldende for, og departementet vil i hvert enkelt tilfelle angi hvordan planarbeidet skal gjennomføres.

§ 7-3 (foryngelseshogst i foreslåtte verneområder)

Foryngelseshogst i områder foreslått vernet etter naturvernloven kan bare settes i verk dersom tillatelse er gitt av fylkesmannen, eller den han bemyndiger. Søknad om dette sendes kommunen på eget skjema.

Innen forskriftens virkeområde er enkelte områder foreslått vernet etter naturvernlovens bestemmelser. Der slikt forslag er framsatt av offentlige miljøvernmyndighet skal det foreligge skriftlig tillatelse fra fylkesmannen før foryngelseshogst settes i verk.

§ 7-4 (skogshusvær)

Oppføring av permanente skogshusvær er ikke tillatt uten fylkesmannens godkjenning.

Kapittel 8. Avsluttende bestemmelser

§ 8-1 (forvaltningsmyndighet)

Forvaltningsmyndighet etter denne forskrift er skogoppsynet, jfr. skogbrukslovens § 4. Landbruksdepartementet kan gi utfyllende retningslinjer for praktisering av forskriftens bestemmelser, herunder nærmere retningslinjer for samarbeid mellom skogbruksmyndighetene og miljøvernmyndighetene.

§ 8-2 (tilsyn)

Skogoppsynet fører tilsyn med at denne forskrift og bestemmelsene i medhold av denne blir overholdt.

Skogeiere i Marka plikter å gjøre sine ansatte, entreprenører og andre som utfører arbeid i vedkommende skog kjent med bestemmelsene i denne forskrift.

§ 8-3 (klage)

Vedtak truffet i medhold av denne forskrift kan påklages til overordnet myndighet etter bestemmelsene i skogbrukslovens § 14, jfr. Kap. IV i Lov av 10. februar 1967 Om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).

§ 8-4 (overtredelse)

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelsene i denne forskrift, kan straffes med bøter for så vidt ikke forholdet rammes av strengere straffebestemmelser, jfr. skogbrukslovens § 52.

Ved overtredelse kan skogoppsynet nekte eller redusere tildeling av tilskudd og bruk av skogavgift.

Skogbrukslovens § 52 fastslår at det bare er skogoppsynet som kan gå til anmeldelse etter skogbrukslovens bestemmelser. Dette gjelder alle ledd i skogoppsynet.

Skogoppsynet kan ellers reagere på overtredelser slik som 2. ledd anviser, eller sette vilkår i forbindelse med vedtak etter forskriftens bestemmelser, skogbruksloven eller andre forskrifter gitt i medhold av loven.

Av hensyn til departementets behov for kontroll med praktisering av forskriftens bestemmelser er det nødvendig at fylkesmannen og departementet gis melding om overtredelser, reaksjonsform og begrunnelse for denne samt utfall av saken.

§ 8-5 (dispensasjon)

Landbruksdepartementet kan etter samråd med Miljøverndepartementet gi dispensasjon fra denne forskrift.

§ 8-6 (ikrafttredelse, endring, oppheving av tidligere forskrift)

1. Denne forskrift trer i kraft fra 1. juni 1993.
2. Landbruksdepartementet kan etter samråd med Miljøverndepartementet gjøre de endringer som måtte vise seg nødvendige.
3. Forskriften opphever Forskrift om skogbehandling og skogsdrift for skogområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka) fastsatt ved Kgl. res. av 23. september 1983 med hjemmel i § 17 b i Lov om skogbruk og skogvern av 21. mai 1965 med senere endringer.
4. Endringer fastsatt 16. februar 1994 trer i kraft 1. mars 1994.

ORD OG UTTRYKK I MARKAFORSKRIFTEN

Fleretasjet skogbilde

Beskriver skogens vertikale oppbygging. Skog har tresjikt, busksjikt, feltsjikt og bunnsjikt. I en fleretasjet skog vil det være trær i forskjellig alder og med ulik høyde i tresjiktet.

Foryngelsesflate

Åpne områder i skog som oppstår ved hogst. Områdene regnes som flater når arealet er større enn 2 daa og bar- og lauvtrær på arealet har en gjennomsnittshøyde under 2 meter. Frøtrestilling (se frøtrestillingshogst) over 2 daa regnes som flate.

Foryngelseshogst

Hogst som foretas i eldre skog og som har til siktemål å gi plass til en ny tregenerasjon. Flatehogst, frøtrestillingshogst, skjermstilling, gjennomhogst og småflatehogst faller inn under begrepet.

Frøtrestillingshogst

Form for flatehogst hvor mindre enn 10 % av kubikkmassen settes igjen i form av frøtrær. Vanligvis settes det igjen 1-15 trær pr. daa, i jevn fordeling utover arealet. Frøtrærne avvirket ved slutthogst når den nye tregenerasjonen har nådd en høyde på 30-50 cm.

Fuktskog

Tresatte områder med høg grunnvannstand eller som av andre årsaker har et høyt innhold av stillestående vann eller oksygenrikt sigevann i jorda, og hvor det oftest er utviklet et særegent vegetasjonssamfunn. Slike områder har viktige økologiske funksjoner, underholder et stort artsmangfold og er viktige oppvekstområder for skogshøns.

Gjennomhogst

Hogst som tar sikte på å få fram en ny tregenerasjon under eldre skog. I en gjennomhogst brukes en kombinasjon av stammevis og gruppevis uttak av trær. Uttaket knyttes ikke til bestemte dimensjoner men foregår som en fri regulering med sikte på å legge forholdene til rette for naturlig foryngelse.

Markberedning

Tiltak for å lette etableringsforholdene for frø og små planter. Gjennom markberedning blandes humus og mineraljord for å fremme bedre omsetning av næringsstoffer, bedre vannhusholdningen i det øverste jordlaget, redusere frostrisiko og dempe veksthemmende effekter av gras, urter og bregner på små planter som skal utgjøre den nye tregenerasjonen.

Kanthogst

Ved kanthogst (stripehogst) forynges skogen på smale hogstfelt (striper). Hogsten tar oftest sikte på naturlig foryngelse. Normalt hogges det en stripe på 1/2-1 trehøyde (10-30 m) samtidig som en lignende stripe i gjenværende bestandskant settes i frøtre- eller skjermstilling. Ved neste hogst avvirkes frøtre- eller skjermstillingen samtidig som en ny stripe gjennomhogges osv.

Kantsoner

Overgangssoner mellom forskjellige arealtyper eller markslag. Slike soner har viktige økologiske funksjoner, bidrar til variasjon i landskapet og kan blant annet dempe uheldige estetiske og landskapsmessige effekter av flatehogst.

Skjematiske tynningsmetoder

Reguleringer i treantallet i yngre og eldre produksjonsskog hvor uttaket skjer skjematisk i form av striper eller hele planterader. Driftsveier i tynningsfelter faller ikke inn under dette begrepet.

Skjermstilling

Hogst som tar sikte på at det skal etableres en ny tregenerasjon under eldre, énetasjet skog. Ved skjermstillingshogst settes det igjen 16-40 trær pr. daa, i jevn fordeling utover arealet. Disse trærne skal verne marka samt produsere frø og trevirke. Skjermtrærne avvirkes i en eller flere omganger når den nye tregenerasjonen har nådd en høyde på 30-50 cm.

Småflatehogst (gruppehogst)

Foryngelsen innledes med små flekker eller flater (1-2 daa) i eldre skog, ofte med forhåndsgjenvækst som en kjeme. Gruppene utvides gradvis gjennom utglisning eller fullstendig fjerning av trærne i kantene (ringhogst) i takt med etablering av ny naturlig foryngelse.

Skogoppsyn

Skogoppsynet er Landbruksdepartementet, fylkeslandbruksstyret, fylkesmannen og kommunen. Fylkesmannens landbruksavdeling og kommunen utfører de fleste daglige forvaltningsoppgaver knyttet til Markaforskriften.

Ungskogpleie

Omfatter forskjellige former for skjøtsel av yngre skog. Ryddingshogst og bruk av plantevernmidler for å dempe effektene av konkurrerende vegetasjon på produksjonstrær samt regulering i treantallet i den nye foryngelsen faller inn under ungskogpleie.